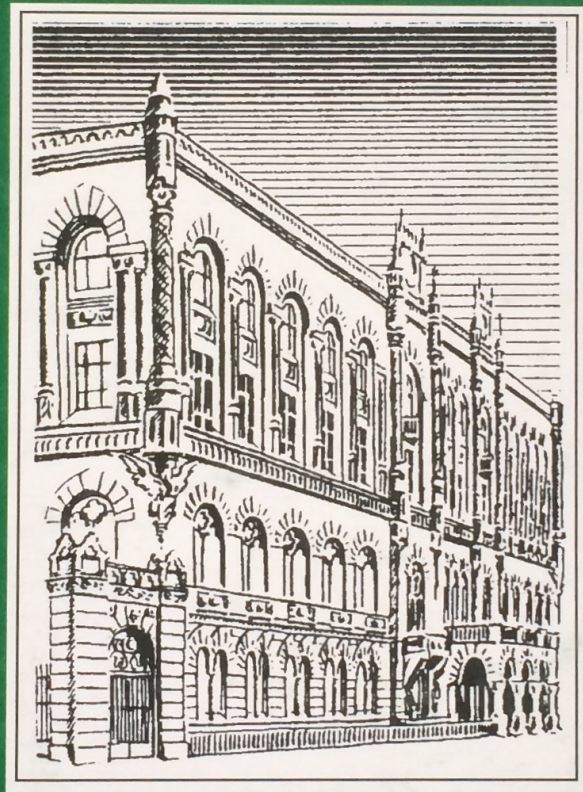

ISSN 1605-2005

БАНКІВСЬКА СПРАВА

№2-2000

БАНКІВСЬКА СПРАВА

BANKING

№2 (32)–2000

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ
ВИХОДИТЬ 6 РАЗІВ НА РІК

ЗМІСТ

АНАЛІЗУЮТЬ НАУКОВЦІ ХАРКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Микола Сіроштан. Підготовка кадрів ХХІ століття: сьогодення і перспективи	3
Олександр Пушкар, Олександр Тридід. Банківські структури в механізмах фінансування розвитку регіональної економіки	7
Володимир Пономаренко. Стратегічний моніторинг у комерційних банках	11
Ірина Бубенко. Управління ризиками кредитно-фінансової організації на прикладі КБ "Приватбанк"	15
Людмила Малярець, Ірина Отенко. Визначення оптимальної структури капіталу банку при розрахунку узагальнюючого показника його діяльності	17
Ірина Чмутова. Оцінювання та прогнозування фінансового стану позичальника	20
Анатолій Афанасьєв. Планування структури капіталу	23
Галина Назарова, Ірина Золотарьова. Методика підтримки прийняття фінансових рішень на галузевому рівні	25
Олег Колодізєв. Становлення банківської системи України: минуле, світовий досвід, проблеми реформування	28

СЛОВО ПРАКТИКАМ

Іван Марко. Стимулююча функція фінансів	30
Раїса Єрмейчук. Вдосконалення діяльності державного казначейства: регіональний аспект	34
Наталія Останіна. Інформаційні системи в фінансовому менеджменті	37

НАУКА І ПРАКТИКА

Олена Карагодова, Людмила Распутна. Проблеми оптимізації структури кредитного портфеля комерційного банку	40
Дмитро Олійник. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності	42

ПРОБЛЕМИ МАКРОЕКОНОМІКИ

Світлана Бубенко. Інфляція та експортна політика в Україні	45
Дмитро Трегуб. Нову якість державному регулюванню інноваційної діяльності	48
Ірина Абрамова. Формування інвестиційного клімату на регіональному рівні	50

ПОШУКИ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Юрій Ярошенко. Конкурентні позиції та фінансова стійкість виробничо-економічних систем	53
Андрій Пилипенко. Фінансова стійкість і стратегія підприємства в умовах ринку	56
Владлен Жуков. Комерційні банки та інвестиційна діяльність	59
Ірина Пасічник. Сучасний стан фінансово-кредитного забезпечення інноваційної діяльності	61
Анотації. Annotations	63, 64

CONTENTS

THE SCIENTISTS OF THE KHARKIV STATE ECONOMIC UNIVERSITY ANALYSE

Mykola Siroshchan. Training the Personnel of the XXI Century: Today and Prospects	3
Olexandr Pushkar, Olexandr Trydid. Banking Structures in the Mechanisms of Financing the Development of Regional Economy	7
Volodymir Ponomarenko. Strategic Monitoring in Commercial Banks	11
Irina Bubenko. Managing the Risks of Credit-Financial Organisation, the Commercial Bank "Privatbank" as an Example	15
Lyudmila Malyarets', Irina Otenko. The Determination of the Optimum Structure of the Bank's Capital when Estimating the Generalizing Index of Its Activities	17
Irina Chmutova. Estimation and Forecasting of the Financial Status of the Borrower	20
Anatolii Afanas'yev. Planning Capital's Structure	23
Galina Nazarova, Irina Zolotaryova. The Methods of Supporting the Financial Decisions on the Branch Level	25
Oleg Kolodizev. The Formation of Ukraine's Banking System: the Past, World Experience, Problems of Formation	28

PRACTICAL WORKERS TAKE THE FLOOR

Ivan Marko. Stimulating Function of Finances	30
Raisa Yeremeichuk. The Improvement of the State Treasury's Activities: Regional Aspect	34
Nataliya Ostanina. The Informational System in Financial Management	37

THEORY AND PRACTICE

Olena Karagodova, Lyudmila Rasputna. The Problems of Optimizing the Structure of the Commercial Bank's Credit Portfolio	40
Dmytro Oliinyk. The Resource Base of Commercial Banks as the Source of Liquidity	42

PROBLEMS OF MACROECONOMY

Svitlana Bubenko. Inflation and Export Policy in Ukraine	45
Dmytro Tregub. The New Quality to the State Regulation of Innovation Activities	48
Irina Abramova. The Formation of the Investment Climate on the Regional Level	50

RESEARCH OF YOUNG SCIENTISTS

Yurii Yaroshenko. Competition Positions and Financial Solidity of Production-Economic System	53
Andrii Pylypenko. Financial Solidity and the Strategy of the Enterprise under the Conditions of the Market	56
Vladlen Zhukov. Commercial Banks and Investment Activities	59
Irina Pasichnyk. The Modern State of Financial-Credit Provision of the Innovation Activities	61
Annotations	63, 64

Індекс журналу в каталозі передплатних видань України 74060.

Постановою президії ВАК України від 09.06.99 № 1-05/7 журнал "Банківська справа" внесено до Переліку № 1 наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (див.: Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. — 1999. — №4. — С. 49).

РЕДАКЦІЙНА РАДА: О.Д. ВАСИЛИК, А.С. ГАЛЬЧИНСЬКИЙ, В.М. ГЕЄЦЬ, В.І. ЛИСИЦЬКИЙ, В.О. ЛИТВИЦЬКИЙ, В.П. МАТВІЄНКО, А.М. МОРОЗ, С.С. ПОГОРЕЛОВ, Г.О. П'ЯТАЧЕНКО, О.М. СОРОКІН, А.І. СТЕПАНЕНКО, Д.М. ЧЕРВАНЬОВ, В.П. ЧЕРЕВАНЬ

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: В.І. КАРАСЬОВ — керівник проекту "Журнал "Банківська справа", М.М. САДОВИЙ — головний редактор, В.А. ГЛАДКИЙ — заступник головного редактора, В.П. РОЗУМНИЙ — відповідальний секретар, З.Г. БАТАМАНЮК (м. Львів), А.М. ГЕРАСИМОВИЧ (м. Київ), О.С. ГАЛУШКО (м. Дніпропетровськ), В.І. ГРУШКО (м. Київ), Г.В. ЗАДОРЖНИЙ (м. Харків), Т.Т. КОВАЛЬЧУК (м. Київ), В.Д. ЛАГУТІН (м. Луцьк), В.І. МІЩЕНКО (м. Суми)

Над журналом працювали: О.М. Гречишкіна, В.Ю. Іванов, Ж.Є. Квятковська, Л.В. Кирлич, М.Г. Овдієнко, Ю.М. Проценко

Видання зареєстровано в Держкомпресі України. Свідоцтво КВ № 820 від 07.07.1994. Усі права застережено. Передруки і переклади дозволяються лише за згодою автора та редакції. Редакція не обов'язково поділяє думку автора. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та іншої інформації несуть автори публікацій. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

Адреса редакції: 01034, м. Київ-34, вул. Стрілецька, 28, тел. (044) 212-42-91, факс (044) 224-23-36.

E-mail: banking@society.kiev.ua; <http://www.banking.com.ua>

Видавець — Товариство "Знання" України, КОО

Підписано до друку 07. 04. 2000. Формат 60x84 1/8. Папір офс. №1. Друк офс. Гарнітура шкільна.
Ум. друк. арк. 8,0. Наклад 1500 примірників. Зам. № 2574

Віддруковано на ЗАТ «ВІПОЛ» ДК № 15. 03151, Київ, вул. Волинська, 60

© "Банківська справа", 2000 ISSN 1605-2005.

СТАНОВЛЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: МИНУЛЕ, СВІТОВИЙ ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ

Олег Колодізев, доцент Харківського державного економічного університету,
кандидат економічних наук

Стабільність банківської системи є передумовою стабілізації економіки в цілому.

Успіх чи невдача в банківській діяльності багато в чому залежить від творчої активності працівників банку, їхньої готовності взяти на себе відповідальність за рішення, розуміння того, що загальний успіх може скластися лише за умови, що кожний буде працювати на грані своїх можливостей. Для підтвердження цього доцільно звернутися до західного досвіду, насамперед досвіду США та Великобританії, у побудові ефективної структури банківської установи та створенні плідного механізму мотивації. Детальний і ретельний аналіз західного досвіду у сфері планування, організації та оцінювання діяльності комерційних банків просто необхідний, тим паче, якщо врахувати гостру актуальність цієї проблеми як у світі загалом, в умовах глобалізації банківського сектору та сфер його діяльності, так і в Україні зокрема.

Комерційні банки належать до особливої категорії ділових підприємств — фінансових посередників. Вони залучають капітали, заощадження населення та інші вільні грошові кошти, які вивільняються у процесі господарської діяльності, та надають їх у тимчасове користування іншим економічним агентам, які потребують додаткового капіталу. Фінансові посередники виконують, таким чином, важливу народногосподарську функцію, забезпечуючи суспільство механізмом міжгалузевого та міжрегіонального перерозподілу грошового капіталу.

Фінансове посередництво відрізняється від брокерсько-дилерських функцій. Специфічна риса брокерів та дилерів полягає в тому, що вони не створюють власних вимог і зобов'язань, діючи за дорученням клієнтів. Фінансові ж посередники в процесі діяльності створюють нові вимоги й зобов'язання, які стають товаром на грошовому ринку. Так, приймаючи вклади клієнтів, комерційний банк створює нове зобов'язання — депозит, а надаючи позику, — нову вимогу до позичальника.

Цей процес створення нових зобов'язань і обміну їх на зобов'язання інших контрагентів і складає основу, суть фінансового посередництва. Така трансформація виключно важлива в ринковій економіці. Вона дає змогу подолати труднощі прямого контакту зберігачів та позичальників, які виникають через невідповідність сум, що пропонуються та вимагаються, строків, прибутковості й т. ін. Акумуляуючи грошові капітали з різних джерел, фінансові посередники можуть задовольнити вимоги щодо кредитів на найрізноманітніших умовах.

Комерційні банки є багатofункціональними установами, які оперують у різних секторах рин-

ку позикового капіталу. Великі комерційні банки надають клієнтам повний комплекс фінансового обслуговування, включно з кредитами, прийом депозитів, розрахунки та інше. Цим вони відрізняються від спеціалізованих фінансових установ, які наділені обмеженими функціями. Комерційні банки традиційно відіграють роль стрижневої, базової ланки кредитної системи.

Значення комерційних банків у сучасних кредитних системах дуже велике. Сьогодні вони здатні запропонувати клієнту до 500 видів різноманітних банківських продуктів та послуг. Широка диверсифікація операцій банку дає змогу зберігати клієнтів та залишатись рентабельними навіть за несприятливої кон'юнктури. Але далеко не всі банківські операції повсякденно використовуються в практиці конкретної банківської установи. Проте є певний "набір", без якого банк не може нормально існувати і функціонувати. До таких конститууючих операцій банку належать:

- прийом депозитів;
- здійснення грошових розрахунків і платежів;
- видача грошових кредитів;
- випуск кредитних засобів обігу;
- консультування та надання економічної і фінансової інформації.

Сьогодні до групи комерційних банків у різних країнах входить цілий перелік інститутів з різною структурою та формами власності. Головною відмінністю їх від центральних банків є те, що вони не мають права емісії банкнот. Серед комерційних банків розрізняють два типи — універсальні і спеціалізовані.

Перевагу одного типу банків у кредитній системі тієї чи іншої країни слід розуміти як тенденцію. В окремих країнах, де домінують універсальні банки, існують численні спеціальні банки. І навпаки, в країнах, де домінують спеціальні банки, особливо останніми роками, все більш проявляється тенденція до універсалізації. Це виникає як у разі лібералізації банківського законодавства в окремих країнах, так і в разі ігнорування банками існуючих законів. Прикладом може бути практика побудови самостійних спеціальних банків, які практично належать великим банкам і поширюють діапазон їхніх банківських операцій. До країн, де переважає принцип спеціалізації банків, належать Великобританія, Франція, США, Італія. Принцип універсалізації домінує в Швейцарії, Німеччині, Австрії.

Особливістю посередницької функції комерційних банків полягає в тому, що головним критерієм перерозподілу ресурсів є прибутковість використання їх позичальником. Перерозподіл ресурсів здійснюється від кредитора до позичальника при посередництві банків без участі проміжних

ланок в особі вищестоящих банківських структур на умовах платності та повернення. У результаті досягається вільного переміщення фінансових ресурсів у господарстві. Значення посередницької функції комерційних банків для успішного розвитку і функціонування ринкової економіки полягає в тому, що вони своєю діяльністю зменшують ризик та невизначеність в економічній системі.

У всіх країнах із ринковою економікою комерційні банки посідають провідне місце в платіжному механізмі економіки. При оцінюванні економічної ролі комерційних банків слід брати до уваги, що кредитні операції сприяють збільшенню обсягу і безперебійності виробництва та реалізації продукції споживачам; розрахункові операції опосередковують здійснення процесів оплати продукції споживачами, а також взаємного контролю учасників розрахункових операцій; операції з цінними паперами збільшують приплив коштів для розвитку виробничої і торговельної діяльності; касові операції та регулювання їх сприяють поліпшенню постачання готівки.

Головним завданням управлінської діяльності комерційного банку є розробка та коригування стратегії. Йдеться про здатність посадових осіб стратегічно мислити, що є важливою передумовою успішного управління банком. Серед основних факторів, від яких залежить виконання головного завдання, такі:

— оцінювання середовища, в якому банку доводиться функціонувати, визначення джерел поповнення пасивів, напрямів найдоцільнішого розміщення коштів банку;

— постійний нагляд за банківською діяльністю, виявлення її сильних і слабких сторін;

— передбачення змін у рівні ризику банківських операцій;

— розробка рекомендацій щодо корекції окремих сфер діяльності банку;

— розробка рекомендацій щодо адаптації до потреб клієнтів;

— підготовка рекомендацій щодо формування та розвитку банківської мережі.

Фінансово-економічна криза закономірно спричинила кризові явища в банківській системі України, які за своїми масштабами і наслідками не є глобальними й катастрофічними, але несуть важкий характер і ще тривають. Ліквідність багатьох банків знизилась до критичних розмірів, ряд великих банків затримували банківські платежі. Низький рівень капіталізації більшості комерційних банків України штовхає їх проводити агресивну політику, спрямовану на досягнення високого рівня прибутку. Шлях забезпечення зростання власного капіталу за рахунок накопичення прибутку є одним із найпростіших та найдешевших. Але така політика пов'язана з високим рівнем ризику.

Особливо небезпечною є тенденція залучення ресурсів вкладників, які не забезпечені власним капіталом, із подальшим виходом на ринок позикових капіталів без утворення резервів для покриття кредитних ризиків. Така політика загрожуватиме обернутися катастрофічними наслідками у разі навіть короткострокової дестабілізації фінансового ринку.

Дуже обмежена конкуренція між комерційними банками. Це, по-перше, пояснюється тим, що найбільші банки країни, на які припадає приблизно 70% активів усієї банківської системи, належать державі або залежать від неї. А по-друге, це пояснюється сильною залежністю комерційних банків від коштів центрального банку.

Спостерігається тенденція значного зменшення обсягів позик, які надаються реальному сектору економіки. Головним чином це пояснюється різким збільшенням процентних ставок за державними короткостроковими зобов'язаннями. У зв'язку з цим банки змушені були скоротити кредитування приватного сектору для задоволення більш високого попиту на державні кредити. Однак основна причина цієї тенденції полягає в неефективності податкової системи, яка негативно впливає на рентабельність багатьох господарських суб'єктів.

У зв'язку з тим, що банки переносять різноманітні витрати на своїх клієнтів, є великий розрив між ставками за депозитами і комерційними кредитами. Ці витрати частково пов'язані з внутрібанківськими проблемами. До них можна віднести значну питому вагу проблемних та пільгових кредитів. Крім того, центральний банк більше спирається на безпроцентні резервні вимоги, що сприяє зниженню норми прибутку за активами банків і зростанню ставок за комерційними кредитами.

Усе наведене вище підтверджує необхідність реформування банківської системи України. Основною метою реформ має стати необхідність зміцнення ресурсної бази та підвищення ролі комерційних банків як основних посередників і провідників економічної політики держави.

Відповідно, банки мають керуватися в своїй діяльності не лише комерційними інтересами, а й вимогами системи, до якої вони входять. Характерною рисою комерційних банків має бути повна самостійність у сфері торгівлі позиковим капіталом. Однак з метою обмеження створення великої кількості "слабких банків", які можуть легко банкрутувати і викликати ланцюгову реакцію банкрутств серед своїх клієнтів, держава і центральний банк мають встановити досить високі вимоги щодо ліквідності комерційного банку (обсягів обов'язкових резервів, граничного розміру ризику на одного позичальника, квот на статутний капітал тощо).

На сьогодні українські банки перейшли на міжнародні стандарти ведення обліку (МСБО) і звітності, однак робота в цьому напрямі ще не закінчилася. Застосування сучасних норм бухгалтерського обліку і складання балансів, а також регулярне публікування балансів, звітів про прибутки і збитки сприятимуть більшій прозорості діяльності банківської системи і поступово збільшать довіру клієнтів до банків.

Аналіз результатів роботи банківської системи протягом 1998—1999 рр. у рамках МСБО дає підставу зробити такий попередній висновок: для України прийнятні визнані у світовій практиці норми обліку — їх лише слід адаптувати до чинного законодавства.

(Закінчення див. с. 39)

які стоять перед системою управління маркетингу, такі: планування й інтеграція діяльності; діагноз і прогноз стану на ринку; ефективно використання ресурсів фірми відповідно до її мети; контроль, регулювання і коригування планів та програм. Функції управління маркетингом передбачають його організаційну структуру. До них належать: планування асортименту продукції, визначення цін, рекламна діяльність, маркування, транспортування й обслуговування, збір інформації.

Основою успіху фірми є висока конкурентоспроможність товару — це найважливіший фактор успіху. Але він може бути недостатнім, якщо підприємство має мало інформації про конкурентів, запити покупців, кон'юнктуру ринку в цілому. Тому до ключових факторів успіху та зниження ризику на ринку можна віднести рівень інформованості керівництва підприємства, якість інформаційного забезпечення маркетингових досліджень.

У сучасному маркетингу в компаніях і регіонах створюються інформаційні комплекси на базі комп'ютерної та телекомунікаційної техніки високого рівня. Вважається, що той, хто володіє інформацією, володіє ринком і багатством. Джерела інформації різноманітні й часом несподівані. Джерелами надзвичайно важливої інформації про конкурентів є: реклама, проспекти, торгові виставки, ярмарки, звіти і виступи керівників конкуруючих фірм, огляди, відомості від споживачів з державних, правових та інших закладів. Крім цього, мають місце і недоброякісні методи збору інформації (економічний шпіонаж). Тепер комерційна інформація все частіше є предметом купівлі-продажу.

Для маркетингу важлива не тільки інформація про споживачів та конкурентів. Не менше значення має і комерційна інформація, що визначає в подальшому встановлення ділових контактів із постачальниками, збутовими організаціями, банками, страховими компаніями й т. ін.

Ринок — це складна ймовірнісна система. Щоб бути інформованим, недостатньо тільки збирати дані. Треба вміти поводитися з імовірностями, переборюючи перешкоди. Будь-яка інформація має підвищувати надійність виробничої системи. Регулярний аналіз фактів має забезпечити резервування на майбутнє. Організація інформаційної системи маркетингу мусить відповідати двом важливим цільовим установкам: найточніше вивчити потреби покупця і забезпечити високу та стабільну прибутковість підприємства.

Не меншою мірою надійність і рентабельність підприємства залежать від рівня організації внутрішньовиробничої інформації, тому вона мусить бути на належному рівні. Одним із найважливіших завдань і вимог до організації виробничої інформації для маркетингу є забезпечення контролю за витратами виробництва та накладними витратами. Труднощі полягають у тому, щоб не тільки знайти інформацію, а й визначити міру її достовірності.

Пошук, збір і аналіз випадкової (епізодичної) інформації значно відрізняється від роботи з постійною інформацією, і її включення в інформаційний простір маркетингу вимагає іншого організаційного підходу. Це пов'язано з тим, що керівник маркетингу не в змозі передбачити, яка інформація і коли пригодиться для уточнення ситуації. Випадкова інформація буває дуже корисною але отримати її дуже важко. Часто буває так, що той, хто потребує інформацію, не знає, чи існує вона взагалі. Тому виникає необхідність створення інформаційних центрів, які надають платні послуги різноманітним клієнтам. Такі центри виконують важливі функції із забезпечення різноманітною інформацією, встановлюючи зв'язок між тими, хто збирає інформацію, і можливими її користувачами. У них інформація зберігається і легко знаходиться. Тут інформація стає товаром, який продається й купується, має свій ринок і т. ін. І вже що до цього нового виду товару застосовуються маркетингові дослідження.

СТАНОВЛЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: МИНУЛЕ, СВІТОВИЙ ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ*

Для того, щоб Україна успішно досягла завершального етапу перехідного періоду з добре розвинутою банківською системою, здатною розв'язувати нові завдання реструктуризації економіки, необхідно вже сьогодні забезпечити розв'язання таких завдань:

— прискорення зростання економічного потенціалу комерційних банків, накопичення власного капіталу, звільнення їхніх балансів від безнадійних боргів державних підприємств;

— захист банків від втручання з боку державних структур, які не забезпечують вимог чинного банківського законодавства України;

— створення надійної системи страхування банківських депозитів, сприяння формуванню високої довіри до банків з боку юридичних та фізичних осіб;

— створення дійової законодавчо-правової бази функціонування банків, яка забезпечила б

їм надійний захист від усіх видів ризиків та високу стабільність їхньої діяльності.

Для реалізації цих завдань, по-перше, необхідно створити систему швидкого реагування на системні ризики, що виникають у банківських структурах. По-друге, необхідно створити для суб'єктів економіки можливість оцінювати фінансовий стан будь-яких банків України. Необхідно розробити й прийняти закон про банкрутство й ліквідацію комерційного банку, створити систему моніторингу, яка б дала змогу часно впливати на банки, які перебувають у небезпечному фінансовому стані, та інформувати про це ділові кола України. Крім того, треба також створити систему вчасного виявлення і санації великих банків, які до цього часу не стикалися з фінансовими труднощами. Така система дасть змогу досягти підвищення надійності функціонування як банківської системи України, так і стійкості української економіки в цілому.

* Закінчення. Початок див. с. 28.

АНОТАЦІЇ

Микола Сіроштан. Підготовка кадрів XXI століття: сьогодення і перспективи.

Автор статті, ректор Харківського державного економічного університету, аналізує стан підготовки кадрів високої кваліфікації цим навчальним закладом, його можливості, проблеми і перспективи.

Олександр Пушкар, Олександр Тридід. Банківські структури в механізмах фінансування розвитку регіональної економіки.

Розглядається участь банківських структур у процесах розвитку промислових підприємств регіону. Запропоновано фінансовий механізм формування і реалізації стратегії розвитку підприємства на основі залучення інвестицій.

Володимир Пономаренко. Стратегічний моніторинг у комерційних банках.

Вказується на важливість якісного стратегічного моніторингу в банках як одного з етапів стратегічного управління; пропонується сучасна структура стратегічного моніторингу; обґрунтовується необхідність створення в банках відділів стратегічних досліджень.

Ірина Бубенко. Управління ризиками кредитно-фінансової організації на прикладі КБ "Приватбанк".

Розглядаються теоретичні та практичні основи управління ризиками комерційного банку, сутність основних специфічних банківських ризиків, фактори впливу на них, форми вияву, кількісні методи оцінювання й управління ризиками. Пропонуються методи розробки стратегії управління банківськими ризиками, організації управління ними в системі КБ "Приватбанк".

Людмила Малярець, Ірина Отенко. Визначення оптимальної структури капіталу банку при розрахунку узагальнюючого показника його діяльності.

Запропоновано метод розрахунку узагальнюючого показника діяльності комерційного банку. Обґрунтовується необхідність аналізу структури капіталу банку. Вказується на вплив оптимальної структури капіталу банку на узагальнюючий показник його діяльності.

Ірина Чмутова. Оцінювання та прогнозування фінансового стану позичальника.

Обґрунтовується необхідність доповнення коефіцієнтного методу оцінювання фінансового стану позичальника аналізом грошових потоків; аналізуються підходи до розрахунку величини грошового потоку за непрямим методом; пропонується форма звіту про рух грошових коштів позичальника, вказується на доцільність її врахування при наданні кредиту.

Анатолій Афанасьєв. Планування структури капіталу.

Розглядаються теоретичні проблеми планування структури капіталу. Даються рекомендації щодо встановлення пропорцій між різними складовими структури капіталу і шляхів оптимізації структури капіталу.

Галина Назарова, Ірина Золотарьова. Методика підтримки прийняття фінансових рішень на галузевому рівні.

Запропоновано методику формування управлінських рішень із застосуванням фінансового аналізу для обґрунтованої оцінки управлінської ситуації на галузевому рівні.

Олег Колодізєв. Становлення банківської системи України: минуле, світовий досвід, проблеми реформування.

Розглядається роль банківської системи України в умовах створення економіки перехідного типу, подолання кризових явищ та забезпечення її інтеграції у світове господарство, конкретизуються основні напрями і завдання подальшого розвитку банківської системи.

Іван Марко. Стимулююча функція фінансів.

Розкривається зміст поняття фінансові стимули. Аналізується система фінансових стимулів Збройних сил України. Пропонуються заходи, спрямовані на підвищення ефективності господарської діяльності військових структур.

Раїса Єремейчук. Удосконалення діяльності Державного казначейства: регіональний аспект.

Аналізується стан виконання функціональних обов'язків Державним казначейством України, зокрема його територіальних

структур. Вноситься пропозиція вдосконалити схему управління видатками бюджету на регіональному рівні.

Наталія Останіна. Інформаційні системи в фінансовому менеджменті.

Розкривається структура фінансового менеджменту як комплексу управлінських принципів, методів, рішень, форм і засобів у різноманітних сферах економіки, місце інформатизації у забезпеченні належного рівня ефективності фінансової діяльності.

Олена Карагодова, Людмила Распутна. Проблеми оптимізації структури кредитного портфеля комерційного банку.

Розглядаються моделі оптимізації кредитного портфеля комерційних банків з урахуванням вимог НБУ та побажань потенційних позичальників щодо обсягу кредиту. Пропонуються алгоритми вирішення цієї задачі.

Дмитро Олійник. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності.

Аналізується ресурсна база комерційних банків України в 1996—1999 рр. Результати аналізу дають достатню інформацію про специфіку пасивів та їхній вплив на ліквідність банків. Одержані дані можуть бути використані при розробці стратегії управління ліквідністю цих банків.

Світлана Бубенко. Інфляція та експортна політика в Україні.

Аналізуються особливості інфляції в Україні. Жорстка монетарна політика НБУ позитивно впливає на скорочення інфляції попиту, але недостатньо для подолання інфляції витрат. Для стимулювання підприємництва має бути дійовою державна політика розвитку експортної діяльності вітчизняних виробників, вона дасть змогу розв'язати проблеми державного бюджетного дефіциту, підняти ділову активність підприємців і зняти соціальну напруженість у суспільстві.

Дмитро Трегуб. Нову якість державному регулюванню інноваційної діяльності.

Аналізуються стан і основні проблеми державного регулювання інноваційної діяльності в Україні. Робиться наголос на необхідності створення спеціального механізму підтримки інновацій, який спирався б на самофінансування і самоокупність.

Ірина Абрамова. Формування інвестиційного клімату на регіональному рівні.

Висвітлено актуальні питання формування інвестиційної привабливості економіки. Вказується на несприятливий інвестиційний клімат в Україні внаслідок недоліків у податковому законодавстві. Пропонується створення пільгових умов оподаткування для окремих секторів економіки або регіонів.

Юрій Ярошенко. Конкурентні позиції та фінансова стійкість виробничо-економічних систем.

Показано взаємозв'язок конкурентоспроможності підприємства з рівнем його фінансової стійкості, запропоновано методику аналізу, яка передбачає виділення зон фінансової стійкості.

Андрій Пилипенко. Фінансова стійкість і стратегія підприємства в умовах ринку.

Вказується на необхідність розробки стратегії подальшого розвитку підприємств, підвищення ефективності їхньої діяльності та забезпечення конкурентоспроможності. При цьому базовим параметром має бути рівень фінансової стійкості підприємства.

Владлен Жуков. Комерційні банки та інвестиційна діяльність.

На основі аналізу інвестиційної діяльності автор статті пропонує розв'язати низку важливих питань з метою розвитку співробітництва банківського капіталу з інвестиційною сферою.

Ірина Пасічник. Сучасний стан фінансово-кредитного забезпечення інноваційної діяльності.

Ключовий фактор інноваційної діяльності — фінансово-кредитне забезпечення. Активізація інноваційної діяльності вимагає залучення, концентрації та ефективного використання наявних ресурсів фінансового ринку і перш за все кредитно-інвестиційних ресурсів банківської системи.

ANNONATIONS

Mykola Siroshchan. *Training the Personnel of the XXI Century: Today and Prospects.*

The author of the article, rector of the Kharkiv Economic University analyses the conditions of training the personnel of high qualification at this institution of higher learning, its potentialities, problems and prospects.

Olexandr Pushkar, Olexandr Trydid. *Banking Structures in the Mechanisms of Financing the Development of Regional Economy.*

The participation of banking structures in the process of developing regional industrial enterprises is under consideration. The author offers the financial mechanism of forming and realization of the strategy of developing an enterprise on the basis of involving investments.

Volodymyr Ponomarenko. *Strategic Monitoring in Commercial Banks.*

The importance of qualitative strategic monitoring in the banks as one of the stages of strategic management is stressed; the modern structure of strategic monitoring is offered; the necessity of setting-up in the banks the departments of strategic researches is substantiated.

Irina Bubenko. *Managing the Risks of Credit-Financial Organisation, the Commercial Bank "Privatbank" as an Example.*

The theoretical and practical foundations of managing the risks of a commercial bank, the essence of the main specific banking risks, the factors of influencing them, the forms of revealing them, quantitative methods of estimating and managing the risks are under consideration. The methods of working out the strategy of managing banking risks, the organisation of managing them in the system of the commercial bank "Privatbank" are being proposed.

Lyudmila Malyarets', Irina Otenko. *The Determination of the Optimum Structure of the Bank's Capital when Estimating the Generalizing Index of Its Activities.*

The method of estimating the generalizing index of the commercial bank's activities is proposed. The necessity of analysing the structure of the bank's capital is being substantiated. The authors point out the influence of optimum structure of the bank's capital on the generalizing index of its activities.

Irina Chmutova. *Estimation and Forecasting of the Financial Status of the Borrower.*

The necessity of supplementing the ratio method of estimating the financial status of the borrower with the analysis of the monetary flow is being substantiated; the approaches to estimating the value of the monetary flow leaning on the indirect method are being analysed; the form of the report as to the movement of borrower's money is proposed; the advisability of taking it into consideration while giving the credit is being emphasized.

Anatolii Afanas'yev. *Planning Capital's Structure.*

The theoretical problems of planning capital's structure are considered. The recommendations are given as to establishing proportions among different components of capital's structure and the ways of its optimizing.

Galina Nazarova, Irina Zolotaryova. *The Methods of Supporting the Financial Decisions on the Branch Level.*

The authors propose the methods of forming administrative decision with the implementation of financial analysis for substantiating the estimation of the managerial situation on the branch level.

Oleg Kolodizev. *The Formation of Ukraine's Banking System: the Past, World Experience, Problems of Formation.*

The author examines the role of Ukraine's banking system under the conditions of forming economy of transitional type, overcoming crisis phenomena and ensuring its integration into the world economy; define concretely the main orientations and tasks of the further development of banking system.

Ivan Marko. *Stimulating Function of Finances.*

The essence of the notion "financial stimuli" is being revealed. The system of financial stimuli of the Ukraine's Armed Forces is being analysed. The measures are proposed aimed at rising the efficiency of the economic activities of the military structures.

Raisa Yeremeichuk. *The Improvement of the State Treasury's Activities: Regional Aspect.*

The state of performing its functional responsibilities by the State Treasury of Ukraine, and its territorial structures in particu-

lar, is being analysed. The proposition is made pertaining the improvement of the scheme of controlling budget's expenses on regional level.

Nataliya Ostanina. *The Informational System in Financial Management.*

The author throws light on the structure of financial management as a complex of administrative principles, methods, decisions, forms and means in various spheres of economy; on the place of informatization in ensuring the proper level of the efficiency of financial activities.

Olena Karagodova, Lyudmila Rasputna. *The Problems of Optimizing the Structure of the Commercial Bank's Credit Portfolio.*

The authors consider the models of optimizing credit portfolio of commercial banks taking into account the NBU's requirements and the wishes of potential borrowers as to the volume of the credit. The algorithms of solving this problem are proposed.

Dmytro Oliinyk. *The Resource Base of Commercial Banks as the Source of Liquidity.*

The resource base of Ukraine's commercial banks in 1996-1999 is being analysed. The results of the analysis give sufficient information as to the specifics of the passive and their influence on the liquidity of banks. The findings may be used while working out the strategies of managing the liquidity of these banks.

Svitlana Bubenko. *Inflation and Export Policy in Ukraine.*

The specific features of inflation in Ukraine are being traced. The tough monetary policy of the NBU positively affects the reduction of the demand-pull inflation, but it is not sufficient for overcoming the inflation of expenses. To stimulate business undertaking the effectual state policy aimed at the development of the export activities of the home producers should be pursued. It will provide them with ample opportunity to solve the problems of state budget deficit, to rise the business-like activity of businessmen and eliminate social tension in society.

Dmytro Tregub. *The New Quality to the State Regulation of Innovation Activities.*

The condition and the main problems of the state regulation of innovation activities in Ukraine are being examined. The author emphasizes the necessity of crediting a special mechanism of supporting innovations, which should lean on self-financing and self-repayment.

Irina Abramova. *The Formation of the Investment Climate on the Regional Level.*

The author throws light on the topical issues of forming the investment attractiveness of the economy. The unfavourable investment climate in Ukraine which emerges as a result of shortcomings in the taxation legislation is being stressed. Propositions are made pertaining creation of preferential terms of taxation for certain sectors of economy or regions.

Yurii Yaroshenko. *Competition Positions and Financial Solidity of Production-Economic System.*

The interdependence between competitiveness of the enterprise and the level of its financial solidity is shown. The author suggests the methods of analysis which ensure that separate zones of financial solidity be created.

Andrii Pylypenko. *Financial Solidity and the Strategy of the Enterprise under the Conditions of the Market.*

The author stresses the necessity of working out the strategy for further development of enterprises, rising the efficiency of their activities and ensuring their competitiveness, the basic parameter being the level of the financial solidity of the enterprise.

Vladlen Zhukov. *Commercial Banks and Investment Activities.*

Leaning upon the analysis of the investment activities the author proposes that a number of important problems should be solved for the purpose of developing cooperation of the banking capital with the investment sphere.

Irina Pasichnyk. *The Modern State of Financial-Credit Provision of the Innovation Activities.*

The key factor of innovation activities is financial-credit provision. Stirring-up the innovation activities requires involvement, concentration and effective implementation of available resources of financial market and, first and foremost, credit-investment resources of the banking system.